

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Sitne de essentia divini raptûs à sensibus externis abstractio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

re, impetu spiritus resistere, & hoc est quod docuit Cajeran. ut ex ipsis verbis, si attente legatur, aperi colliguntur.

Idem etiam quod de rapiu, sentio in Ecclasi contingere; nam cum in hac paulatim anima divini amoris impetu excita extra se agatur, in principio si avertat cogitationem ab objecto, & mens confusa alio avocetur, resistentia non erit difficultas. Si vero Ecclasius repente eveniat, ferè impossibile videatur, ut quis possit ei resistere, ut optimè annotavit Carthusianus de laude vita solitaria art. 36. Mens inquit, nonnumquam absque suo conatu improposita repens ad contemplationem hanc, & mystica Theologia intutum, raptum, & ecclasiū eleverat pietate DEI immensa, per praevenientem perstringentemque gratiam, misericordissime eam præveniente, ipsumque apicum affectiva, & verticem intellective potentia immediate tangente, illuminante, & inflammanente tam validè, ut imbecillus creatura consenseret, & quasi instantanea deflatur, & deficiat a scissa, & super se mirabiliter ac gratioissime transferatur in tantum, ut non queas (quamvis velit) remitti, ut puta libertate arbitrii jam quasi ad horam suspensa, atque sopita.

S. Bernardus quoque sermone 2. de Ascens. Domini, sequentibus verbis exponit, qui possint divinae inspirationi spiritum tangentem resistere. Alij, inquit, trahuntur, qui possunt dicere, Trabe me post te, Alii ducentur, qui dicunt: introdixit me Rex in cellaria sua. Alij rapiuntur, sicut Apostolus raptus est ad tertium celum. Et primi quidem felices, secundi feliciores, tertii felicissimi, qui in profundissima DEI misericordiae, quasi quodammodo seculpta, jam arbitrio sui potestate, in divinitate gloria in spiritu ardoribus rapiuntur. Hec Bernardus.

Qui trahuntur, & ducentur, reniti quidem possunt, qui vero rapiuntur, in potestate eorum non est, ut possint DEO rapienti resisteret.

Neque obstat argumentum in contrarium adducunt; nam, ut constat, ex dictis, violentia in raptu animæ illata, est quidem contra naturam hominis in quantum homo est, licet sit conformis naturæ universalis, secundum quam omnis creatura tenetur DEO obire; ita respondet D. Thom. dicta quest. 1. 3. de veritate.

Dices, cum in raptu intellectus etiam à sensibus abstractus vere cognoscat res ipsas per proprias & veras (species in phantasmatis representatas), & tunc intellectus si perfectior, & cognoscat eminentiō modo, upore a DEO elevatus ad divina percipienda,quare igitur tunc dicetur violentari, neque habere liberum iudicium, eo quod abstrahatur à sensibus.

Respondetur, quid in homine alienato à sensibus perfectior est vis cognoscitiva, quantum ad conceptionem, sive speculacionem intelligibilium, non vero quantum ad iudicium, ut egregie docuit D. Thom. 2. 2. q. 17. 3. art. 3. & de veritate qu. 1. 3. art. 3. & alibi spēz. Et ratio huius est, quia tunc homo rerum species quas insipit, judicat esse ipsas res, & sic fallitur intellectus quantum ad iudicium, quia similitudines rerum judicat, & accipit pro ipsis rebus; ut docuit August. lib. 1. 2. super Genes. ad litteram, cap. 14. aliisque quid. lib. Quia sive conversione ad sensus exteriores, qui sunt prima principia cognoscendi, restet non potest judicare de ipsis rebus, quia non potest rerum species, ab ipsis rebus discernere, ac ex consequenti, tunc cogitur intellectus, ut ferat faltum iudicium de rebus, quia non potest converti ad sensus, & hæc est

propriæ violentia, quam intellectus patitur in raptu.

C A P V T VII.

Sitne de essentia divini raptus à sensibus externis abstractio.

Hæc tenus explicuimus divini raptus naturam, nunc restat videndum, an à sensibus abstractio sit de intrinseca ratione divini raptus, ita ut nulla ratione contingere possit verus divinus raptus, nisi ad eum alienatio, & aversio à sensibus consequtatur. Et quia hec dubitatio oriri potest tam de abstractione à sensibus externis, quam internis, prius de abstractione à sensibus exterris disceremus.

Prima Assertion: In raptu regulariter reperitur abstractione à sensibus externis, ita ut non solum *In raptu*, non operantur, verum etiam ita sunt impediti, plerumque ad ea, quantumvis vehementia valeant excitari. *abstractione* Hac sententia primò probatur ex Divo Augustino lib. 12. super Genes. ad litteram cap. 12. ubi ita exponit.

Iribit: Quando autem penitus avertitur, atque abripitur animi intentio à corpori sensib. tunc magis ecclasiū dici solet. Ex mente igitur Augustini vera ecclasiū non datur, nisi concingat cum abstractione à sensibus externis, & de hac in eligi potest, quod D. Dionysius cap. 4. de divinis nominib. allocutus, inquit: *Est autem ecclasiū faciens dominus amorem.* Ea quidem ratione, quia divinus amor abstrahit, & separat animam à sensibus. Estque communis tentatio Patrum. Eam probat Divus Thomas art. 1. hujus quest. ut plenius superioris declaravimus, hanc abstractionem intellectus à motu connaturali cognoscendi, verè dici raptum, manifesta quoque experientia constat.

Ratione præterea probatur, quia operationes sensuum exteriorum necessariae non sunt, immo impediunt sublimiorē divinorum contemplationem, quia cum vis animæ nostra sit limitata, & faciliter per sensus distrahatur, oportuit claudi exterioris sensuum fenestras, ut interior anima ad DEUM elevetur; ad quod mulsum juvat illa suspensio exteriorum sensuum. De hoc genere ecclasiū locutus est D. Bonaventura Tom. 2. Tract. de gradibus contemplationis, dicens: *Ecclasiū est deserto exteriori homini suipius supra se voluptuosā quadam elevatio ad superintellectualē divini amoris somnium.* Hac autem doctrina confirmari poterit testimonio quamplurium Patrum.

De hoc raptu Richardus cap. 16. lib. 4. de contemplatione, qui cum ebrietatem appellat, inquit: *Ecce charismati inebriantur. Ebrietas autem mentis alienationem efficit, & superna quidem revelationis infusio, eos dumtaxat, qui charismati sunt in mentis excessum adducit, secundum illud, inebriabantur ab ubertate domus tua.*

Bernardus quoque sermone 85. in Cantica; Sed attende, inquit, in spirituali matrimonio dico effigie genera patienti. Et infra: *In hoc ultimo genere interdum exceditur, & secedatur, etiam à corporeis sensibus, ut se si non sentiat, que verba sentit.*

Accedit Vercellensis, qui in illa verba Cant. 1. Amore languore, sic disserit: *Languor iste usque ad mortem dicit, mors autem est plena separatio vitalis spiritus à corpore, & significat plenam separationem vitali affectus per excessum mentis, & commodam mutationem ad DEUM.*

Positne contingere divinus raptus sine abstractione ab internis sensibus.

Expressus tradit hoc ipsum supra laudatus Richard. à S. Victore cap. 4. de inseparab. amor. his verbis: *Neque etiam necesse est, ut in his excessibus, quibus humani spiritus latet, sensibus divino munere elevantur, extra se esse diuimus, cum Paulus in suo raptu, an in corpore, an extra corpus fuerit se dicat propterea ignorare. Ubi ergo sunt inquiritur eo quod interior est sibi, profundum est cor homini, & inscrutabilis; homo enim ita sacrum est sibi, quod solus suipius noscat quod interior, non ergo educuntur, sed inducuntur spiritus in illo interiori conacuto, quod quae & illuc clavis seorsum sensum ostendit securius, secretiusque castissimo amplexu convenienter cum dilecto, & ibi melius secum sunt, & cum sic ibi sunt simili, iuvos se habent. Passimque apud Patres sit mentio de hac ecstasi, qua sensibus externis contopitis, anima ad superna elevatur.*

Abstractio secunda: Hac abstractio à sensibus, quae in raptu contingere solet, quasi connaturaliter consequitur ad mentis elevationem, sive vehementer actuationem circa divina, quia quamvis à divina inspiratione raptus divinus provehat, supposita vero hac vehementer intellectus actione, alienatio à sensibus necessariò consequitur, imò in raptibus, qui contingunt ex vi naturalis contemplationis, eamvis fiant per solam speculacionem sine ullo affectu, ut superioris probavimus multorum Philosophorum exemplo. Hac conclusio confirmatur à D. Thoma 2. 2. qu. 175. art. 2. Ubi hanc vim ecstasim faciendi, hoc est à sensibus alienationem, clarè attribuit vehementia affectus: & in solutione ad 2. docet vehementiam affectu cauare ecstasim sive raptum, quaenam cauatur excellum cognoscitive virtutis, quo mens ad intelligibilia vehementer raptus alienata à sensibus. Ubi etiam hoc annotavit Cajetan, cuius ea est præcipua ratio, quia cum virtus anima sit finita, absorpta vehementer in superioribus, si que internis actionibus, non potest simul ad exteriores derivari.

Duplex à S. Thom. 2. 2. q. 173. art. 3, aliquando solet esse omnimoda & totalis, ita ut eo tempore sensus sic sine ligati & absorpsi, ut nulla ratione sua objecta percipere possint; aliquando vero hæc abstractio est imperfecta, ita ut licet sensus non omnino sopaniatur, vix sensibilia percipere possint, qui sunt nimis debilitati in propriis operationibus.

Hac autem abstractio à sensibilibus duplci ex causa naturali, ut egregie docuit idem D. Thomas ibidem cod. art. provenire potest, vel à causa naturali ordinata, scilicet somno, & sic multi Prophetæ in somnis tranquilla mente, & sine exterritorum sensuum strepitu ad divinas visiones percipiendas elevabantur; vel à causa animali, ex nimia felicitate attentione ad imaginabilia, aut incomprehensibilitate, ex qua quidem cauari solet ista à sensibus alienatio; ex vehementer enim actuatione potenter superioris inferiorum actus, vel debilitantur, vel omnino à suis operationibus impediuntur.

*Dificultas præcipua est de sensu imaginativo, an inquam divinus raptus fieri aliquid inconveniens, sine eo, quod intellectus utatur imaginatio, sive quod aliis verbis dici solet, convertatur adphantasmata. Quia in re non minima difficultas in eo consistit, quia anima nostra corpori conjuncta necessariò debetphantasmis speculari. Ita tradit Aristot. lib. 2. de anima cap. 7, quia est naturalis dependentia inter intellectum corpori coniunctum, &phantasmum, quod experientia ipsa comprobatur. Namphantasma lesta, aut somno, aliore impedimento ligata, intellectus non potest suis actionibus recte, ac ritè fungi, quare naturaliter fieri non potest, ut intellectus intelligatur, nisi per conversionem adphantasmata, imò neque supernaturaliter id contingere solet, etiam in raptu ad visionem intellectualem; ac propter eam D. Thomas prima parte quæst. 94. art. 2, etiam docuit, quod primus homo in statu innocentie cum naturale intelligibili modum habuit, quæ ita esse statui hujus vita annexam, & concurram docuit 2. 2. quæst. 174. art. 2. ad 4. ut etiam in visionibus intellectualibus, &supernaturalibus, quæ ex divina illustratione Prophetis contingere solet, inveniatur, fundarique solet in illo D. Dionysii axiome cap. 1. de cœlesti Hierarchia afferente, *Impossibile est lucere nobis divinum radium, nisi variante facrorum velarium circumvolatum.* Et probatur ratione: quia licet gratia elevert naturam ad operationes supernaturales, tamen secundum legem ordinariam servat modum operandi contentaneum naturæ quod fieri potest, & ita non elevat intellectum ad operationem supernaturalem; nisi movendo etiamphantasmum ut species subminister, prius potest.*

Assertio prima: Nulla est implicatio elevati hominis mentem in raptu, ita ut DEUM contempletur sine ullius sensus, etiam interni, cooperatione. Hæc sententia communis est inter Theologos, etiamque tener Abulensis quæst. 402. in Genes. quæ ratione consummari potest; quia hanc plane, certissimas cooperationisphantasmis, dum intellectus abso- noster operatur, non est adeo essentialis, ut in- trinseca, ut repugnet eam divina virtute impediri, & confortari intellectum hominis ad operationem fine hac dependens; maximè cum operatione phantasmis sit realiter distincta ab operatione intellectus, neque per se est causa illius, sed ad summum solet esse occasio, vel excitatio quadam ex parte objecti, & non raro est veluti effectus intellectus: nam postquam intellectus est jam informatus specie abstracta àphantasmibus, & illa utitur, secum rapit imaginationem ad cooperandum, neque aliis modis dependentem inventur inter has potentias, sed potius sympathia quam naturæ harum potentiarum, quam DEUS facile potest impetrare.

Assertio secunda: Quamvis si secundum communi- lites ordinem naturæ loquamur, intellectus xxiij. nostre finephantasmæ, seu imaginationis cooperatione intelligere non valeat propter dependen- tiam, quam intellectus pro hoc statu habet ob- imaginatione, tamen si termo sit de nonnullis pa- zimis animabus, quæ aliquando divina digna-